

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 564/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpeného JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., Národná 17, Žilina, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. Jozef Lalinský, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 1079/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., Národná 17, Žilina, v mene

ktorej koná advokát JUDr. Ing. Jozef Lalinský, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 1079/2005 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrenia podpredsedu okresného súdu a z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 30 D 1079/2005 okrem iného vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom dedičského konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 30 D 1079/2005, pôvodne vedeným povereným notárom ako súdnym komisárom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. Dnot 2015/2005 a v súčasnosti poverenou notárkou ako súdnou komisárkou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. Dnot 237/2014. Poručiteľkou v označenom dedičskom konaní je [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „poručiteľka“), ktorá bola manželkou sťažovateľa.

Sťažovateľ namietané porušenie svojich v sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, listinou a dohovorom odôvodňuje najmä takto:

„Okresný súd Žilina porušil právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov... v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline, č. k. 30 D 237/2014, nakoľko súdne konanie prebieha už viac ako 10 rokov a do dnešného dňa súd právoplatne nerozhodol.

... Pri uplatnení ochrany môjho základného práva som využil všetky právne prostriedky, ktoré mi právne predpisy na jeho ochranu poskytujú. Dňa 16. 02. 2016 som podal sťažnosť proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 62 zák. č. 757/2004 Z. z. (zákon o súdoch) v znení neskorších predpisov predsedovi Okresného súdu v Žiline.

... Súd mi doručil vyjadrenie k našej sťažnosti dňa 08. 04. 2015, v ktorom uznal moju sťažnosť za dôvodnú a prisľúbil nápravu.

... Mám za to, že v predmetnom konaní boli spôsobené prietahy nečinnosťou súdu, čo predstavuje k dnešnému dňu viac ako 10 rokov.

... Predmetné dedičské konanie je vedené po mojej manželke [REDAKOVANÉ], pričom ja som zákonným dedičom, žili sme spolu 30 rokov. Predmetom dedičstva je okrem iného podiel 5/6 v rodinnom dome, v ktorom ja bývam, pričom ostávajúci podiel 1/6 vlastním ja. Nakoľko ide o nehnuteľnosť v ktorej ja bývam mám záujem na rýchlom skončení dedičského konania a aktuálna dĺžka dedičského konania mi spôsobuje stav právnej neistoty.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 237/2014 porušené bolo.

Okresnému súdu v Žiline prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 237/2014 konať bez zbytočných prietáhov.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 20.000,- €...

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľov...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd v posudzovanej veci v prvom rade poukazuje na to, že petit sťažnosti sťažovateľa, ktorý je v konaní pred ústavným súdom zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, obsahuje označenie napadnutého konania spisovou značkou (30 D 237/2014), ktorá nezodpovedá skutočnosti. Z odôvodnenia sťažnosti i priloženej dokumentácie totiž vyplýva, že napadnuté konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 30 D 1079/2005

a poverenou notárkou ako súdnou komisárkou pod sp. zn. Dnot 237/2014. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na rozhodnutie vo veci, čo znamená, že môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ v petite svojej sťažnosti domáha. Uvedený nedostatok petitu sťažnosti sťažovateľa by pri rigoróznom prístupe ústavného súdu sám osebe zakladal dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, a to bez ohľadu na to, že z obsahu sťažnosti možno vyvodit' správne označenie napadnutého konania. Uprednostňujúc materiálny prístup k ochrane ústavnosti, ústavný súd napriek uvedenému nedostatku preskúmal sťažnosť aj z hľadiska toho, či existujú aj iné dôvody vyplývajúce z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je podaná niekým zjavne neoprávneným. O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, príp. rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom namietaného konania, alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti.

Z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažovateľ musí teda namietat' porušenie svojich základných práv alebo slobôd, pričom ak ide o vec, ktorá je spojená s konaním pred všeobecným súdom, to prichádza do úvahy v zásade len vtedy, ak je účastníkom súdneho konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 3/05).

Podľa prvej vety § 175b zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov [ďalej aj „OSP“ (v čase relevantnom na preskúvanie sťažnosti sťažovateľa bol platný a účinný)] účastníkmi konania o dedičstve sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát.

Podľa § 469 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) nededí, kto sa dopustil úmyselného trestného činu proti poručiteľovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom alebo zavrnutia hodného konania proti prejavu poručiteľovej poslednej vôle. Môže však dediť, ak mu poručiteľ tento čin odpustil.

Na tzv. dedičskú nespôsobilosť ustanovenú v § 469 Občianskeho zákonníka súd prihliada z úradnej povinnosti, pričom podľa § 135 ods. 1 OSP je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal.

Z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 29 T 87/2012-416 z 15. mája 2013 uznaný za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol okrem iného uložený trest odňatia slobody vo výmere tri roky s podmieneným odkladom s probačným dohľadom na päť rokov. Označeného úmyselného trestného činu sa sťažovateľ dopustil okrem iného voči dcére poručiteľky, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pričom skutok podľa skutkovej vety výroku rozsudku páchal „najmenej od mesiaca december roku 2004 do 26. 10. 2011“, teda aj za života poručiteľky, ktorá zomrela [REDAKOVANÉ]

Podľa druhej vety § 175b OSP poručiteľov veriteľ je účastníkom konania o dedičstve, ak sa účastníci konania dohodnú, že predĺžené dedičstvo sa prenechá veriteľom na úhradu dlhov, v prípade, keď sa vyporiadava pohľadávka veriteľa a pri likvidácii dedičstva.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu tiež vyplýva, že sťažovateľ 16. februára 2016 podal Okresnému súdu Žilina „žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva poručiťky a pozostalého manžela“, ktorou sa okrem iného domáha určenia, že do dedičstva po poručiťke patrí aj jeho pohľadávka vo výške 13 995,78 € z titulu náhrady toho, čo sa zo spoločného majetku manželov vynaložilo na ostatný majetok vo vlastníctve poručiťky. Konanie o označenej žalobe sťažovateľa je okresným súdom vedené pod sp. zn. 42 C 57/2016 a podľa zistení ústavného súdu toto konanie ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Napadnuté konanie okresného súdu bolo v súvislosti so žalobou sťažovateľa uznesením č. k. 30 D 1079/2005-549 z 29. februára 2016 (právoplatným 21. marca 2016, pozn.) prerušené až do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 42 C 57/2016.

Z uvedených skutočností podľa názoru ústavného súdu zjavne vyplýva, že sťažovateľ v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už nebol účastníkom napadnutého konania vedeného okresným súdom, pretože spáchaním úmyselného trestného činu proti dcére poručiťky sa stal dedičsky nespôsobilým, a vzhľadom na to, že o jeho tvrdenom nároku voči poručiťke z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov dosiaľ nebolo súdom právoplatne rozhodnuté, nemožno ho považovať ani za veriteľa poručiťky, ktorého účastníctvo v konaní prichádza do úvahy za podmienok ustanovených v druhej vete § 175b OSP. Sťažovateľ preto v napadnutom konaní okresného súdu nedisponuje žiadnymi procesnými právami, ktoré by mu vyplývali z Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku, a teda z ústavného hľadiska nedisponuje v napadnutom konaní ani základnými právami podľa ústavy, listiny a dohovoru, ktorých porušenie svojou sťažnosťou namieta.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v posudzovanej veci podal sťažovateľ, ktorý nie je aktívne legitimovaný na jej podanie, a teda že ide o sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Navyše z už uvedeného vyplýva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu bolo napadnuté konanie prerušené, t. j. v tomto čase okresný súd už zjavne nemohol porušovať

základné práva účastníkov konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a ani ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Ak v čase, keď sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom ako podanú zjavne neoprávnenou osobou a tiež z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júla 2016